

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 32

Maribor, sredo, dne 21. aprila 1937

Leto XII

Eksistenca delavca in gospodarstvo

Potrebna je svoboda, da si delavstvo lahko izvojuje boljše delovne pogoje.

Vsak zakon ima polno vratic ter se lahko tolmači za to ali ono stranko ugodno ali neugodno. Nedostatkov ne more odpraviti niti najtočnejši izvršilni pravilnik. Zato smejo in morajo državljani zahtevati vedno tudi pravično tolmačenje vsakega zakona.

Nova naredba o minimalnih mezdah je tak zakon, ki ga je treba objektivno tolmačiti.

Predvsem ima zakon namen dvigniti sramotno nizke mezde, ki jih imamo v večji in manjši meri po vsej državi. Ta namen je normalen. Nikakor pa ne moremo ostati le pri tem namenu zakona, če pomislimo, da povprečna mezda v državi ne znaša niti 50 odst. predvojne denarne vrednosti, dočim so življenjske potrebe, ako primerjamo cene s predvojnimi, najmanj za 30 odstotkov dražje v splošnem.

Glavna tendenca zakona mora torej biti izboljšanje življenjskega standarda delovnih slojev. To bi morala biti glavna naloga zakona, ker more tudi gospodarstvo uspevati le tedaj, če se krepi in okrepi konzumenta, kar priznavajo gospodarstveni znanstveniki in deloma tudi politiki (čehoslovaški, francoski, angleški, ameriški, nordijskih držav itd.).

Iz tega razloga je stališče nekaterih posredovalcev popolnoma zgrešeno, če trdijo: minimalne mezde so določene takole in to je za nas merrilo, ker nas nič ne briga eksistenčna možnost delavcev in nameščencev, ampak le interesi gospodarstva. — Taki posredovalci že zakon napačno tolmačijo, še bolj se pa pregreše proti gospodarskemu zakonu in objektivni pravici. Prvič je treba pomniti, da se more gospodarstvo razvijati le, če ima dobre konzumente, to je dobro plačane delovne ljudi, ki blago in pridellke konzumirajo in drugič je dolžnost vsaj družbe, da nudi vsem ljudem eksistenco in če te ne nudi, mora pustiti ljudem svobodo, da se lahko bore za svojo eksistenco, kar more biti le v prid delovnim slojem in gospodarstvu družbe.

To je moralna pravica vseh delovnih slojev in če je nimajo, lahko postanejo žrtev kapitalistične in eventualno tudi politične diktature.

Vsak zakon je seveda, boljši ali slabši, poslabša se pa mnogo, če ga merodajni faktorji subjektivno (s stališča kake posamezne osebe) tolmačijo v prilog gospodarskih ali političnih privilegijev (predpravic).

Zakon o minimalnih mezdah, dasi ne odgovarja eksistenčnim potrebam delovnih slojev, naj sicer enkrat tvori mejo navzdol, vsekakor pa je potrebna svoboda, da si delavstvo izvojuje potrebne boljše mezdne pogoje. To je moralno opravičeno stališče vsega delavskega razreda.

Italija skuša ohraniti svoj vpliv v Avstriji

Sestanek Mussolinija in Šušnika v Veneciji.

Avstrijski kancler dr. Šušnik obišče v Veneciji Mussolinija. Razgovarjala bosta o dveh političnih tendencah v Avstriji, eni, ki zahteva priključitev Nemčiji, in eni, ki zahteva restavracijo Habsburžanov. Slo bo torej za politiko Avstrije, ki bi preprečila ti tendenci ter zblížala podunavske države.

VI. kongres Zveze rudarjev Jugoslavije

dne 25. aprila v Celju

V nedeljo, dne 25. aprila t. l. ob 9. uri dopoldne se bo vršil v Celju v dvorani g. F. Vodlan (gostilna pri kapucinskem mostu) VI. redni kongres Zveze rudarjev Jugoslavije, katerega se bo udeležil tudi podpredsednik »Mednarodne unije rudarjev« in predsednik »Zveze rudarjev v Čehoslovaški republiki« (Svaz horniku) ter narodni poslanec s. Karel Boržik iz Prage.

Dnevni red:

1. Otvoritev kongresa;
2. verifikacija mandatov;
3. poročilo uprave in nadzorstva za poslovni leti 1935-36;

Banovinski proračuni

Skupna vsota proračunov vseh devet banovin znaša Din 825,187.801. Od te vsote odpade na:

1. banovinske šolske in zdravstvene doklade Din 248,6 milijona dinarjev ali 30 odst. celokupne vsote;
2. del skupnega davka na poslovni promet 99,1 milijona dinarjev ali 12 odst.;
3. banovinske trošarine 208,6 milijonov dinarjev ali 26 odst.;
4. banovinski davki in dohodki banovinskih podjetij 187 milijonov dinarjev ali 22 odst.

Šolska doklada znaša v posa-

825.2 milijona dinarjev

meznih banovinah 15 do 30 odst. Le vrbaska in primorska sta brez nje, ker so njuni izdatki kriti z dohodki skupne trošarine.

Primerjano z državnim proračunom, ki znaša preko 10 milijard dinarjev, se vidi, kako skromna je takozvana samouprava in kako silen je centralizem v resnici.

Banovinski proračuni v preteklih letih

V preteklih letih je znašala vsota banovinskih proračunov: za l. 1935-36. 771,5 milijonov dinarjev, za leto 1936-37 pa 770,6 milijonov dinarjev.

Proti divjim stavkam v Franciji

Sklep francoskih strokovnih organizacij

Divje stavke so, ki momentano nastanejo ali pa brez vednosti organizacije. Take stavke brez vodstva organizacije so navadno nevarne, ker nimajo v vodstvu odgovornih funkcionarjev.

Z ozirom na naraščajočo nevarnost divjih stavk je vodstvo splošne strokovne zveze v Franciji sklenilo, da morata vsako stavko prej odobriti okrožna strokovna zveza in strokovna centrala, ki ji pripadajo delavci dotične stroke. Deželna strokovna zveza bo tudi podpirala le stavke, ki so jih odobrile pristojne strokovne organizacije.

Glavni strokovni tajnik s. Jouhaux je grajal nepromišljene stavke ter pristavil, da mora biti splošna strokovna zveza lojalna napram sedanjim vladi ljudske fronte ter sodelovati z njo, ker je že mnogo storila za delavstvo, in ji ne delati težko. Iz sedanjega utrjenega položaja delavskega razreda se mora razviti nova socialna demokracija. Revolucija, ki jo delavski razred želi, se mora izvesti v redu. Svetu moramo dokazati, da je demokracija bolj gibčna, kakor diktatorični režimi.

Blumova vlada za državne nameščence

Vlada objavlja v uradnem listu, da preklicuje desetodstotno znižanje uradniških plač, ki so ga odredile prejšnje vlade. Naredba velja za vse nameščence, katerih prejemki ne presegajo letno 30.000 frankov (to je okoli Din 70.000). Državnim pomožnim nameščencem pa naredba zvišuje plače za deset odstotkov. Nameščenska strokovna organizacija pravi, da je povišanje premajhno ter za-

hteva obenem za vse državno delavstvo štirideseturni delovni teden.

Odmor pred nadaljevanjem socialne politike

Optimistična izjava s. Marksa Dormoya.

Prejšnjo nedeljo je francoski notranji minister Dormoy govoril v Lilu, njegov govor je bil namenjen zlasti delavstvu.

Najprej je pojasnil zmisel »pavze« v izvajanju socialno političnega programa Blumove vlade. V dobrem francoskem jeziku — je rekel — pomeni to prehodno suspenzijo (začasno prenehanje) vojnega stanja. Toda to ne pomeni zastoja, ki bi stvari ukinil. Ni je ljudske delavnosti, ki bi ne imela odmora in tudi politična in socialna aktivnost ne more biti brez njega. To je splošno pravilo, življenjski zakon. Pavza je doba pomirjenja, ki je potrebno za zbiranje novih sil.

Skandinavska antanta

Konferenca 20. aprila

Nordijske države Švedska, Norveška, Danska in Finska so po svoji legi in politični strukturi (kmečko-delavske demokratske vladavine) z ozirom na nevarno sosedsstvo primorane imeti enotno zunanjo politiko. V ta namen sklicujejo 20. aprila svojo tretjo konferenco, ki se bo bavila z zunanjo politiko teh držav ter sklepala tudi o njih vojaškem sodelovanju, če bi katero njih napadla tuja država.

8. razno.

Pri točki 5 dnevnega reda pridejo v razpravo tudi predlogi podružnic.

Delegati in člani uprave naj vzamejo na vstopni postaji nedeljsko povratno karto.

— — —

Veliko rudarsko zborovanje v Trbovljah

Na zborovanju govori predsednik »Zveze rudarjev v Čehoslovaški republiki« poslanec s. Karel Brožik.

V ponedeljek, dne 26. aprila ob 4. uri popoldne se bo vršilo v dvorani »Delavskega doma« v Trbovljah veliko zborovanje rudarjev, na kate-

rem bodo govorili: predsednik »Zveze rudarjev Čehoslovaške republike« s. Karel Brožik, ss. Pliberšek, Arh in dr. Reisman.

Kongres ogrske socialne demokracije

Zakaj se boji reakcija tajnih volitev?

V marcu je imela ogrska socialna demokracija svoj 31. strankin kongres. Iz poročila posnemamo:

Ob izbruhu svetovne vojne je bila še velika Ogrska, ki je štela 20 milijonov prebivalcev. Doraslih je bilo 6 milijonov. Volilno pravico pa je imelo le 700.000 oseb. Ob protirevoluciji je reakcija zaprla 75.000 mož in žena, skoraj 100.000 jih je bežalo v emigracijo, neglede na krave dogodke ogrske protirevolucije.

Stranke pa reakcija ni uničila. Bolj žilava je kakor je kdaj bila. Vse delavsko in vaško prebivalstvo je na nje strani, ker se edino ona bori proti veleposesti in karteliranemu kapitalu, ki narod izmoggava. Število članov stranke in strokovnih organizacij se rapidno večja. Strankina organizacija v Budimpešti je v štirinajstih dneh pridobila 1500 novih naročnikov za svoje glasilo »Nepszava«.

V minulem letu je stranka izdala 14 brošuric v 417.000 izvodih. Za stavkajoče rudarje v Pečuhu so slabo plačani delavci zbrali v 14 dneh 26.000 pengov (okoli 250.000 Din). Ob količkej primernem volilnem redu in tajni volilni pravici bi stranka dobila tudi v občinah najmanj 30 odstotkov mandatov.

Zanimivo je, da si je delavstvo celo v reakcionarni Ogrski znalo priboriti pravico do lastne politične stranke.

Kdo podpira Franca v Španiji?

Poleg kapitalistov podpira Franca tudi rodbina bivšega španskega kralja. Teta bivšega kralja Alfonza je izjavila, da je kraljeva rodbina dala Francu na razpolago 2 milijona funtov šterlingov, ker je obljubil, da se bo kralj v dveh tednih lahko vrnil na prestol. Več sedaj ne moremo žrtvovati in Francova zadeva stoji itak slabo. Nismo mislili, da je republikanska vlada tako močna.

Obsodba kmetov na Bolgarskem. V Silistriji v Bolgariji je bilo obtoženih 338 kmetov zaradi prevratne propagande. Od teh je bilo obsojenih 92 na težko ječo od enega leta do dveh let. Objektivno gotovo niso mnogo zakrivali, čeprav imajo v Bolgariji zakon o zaščiti države.

Širite naš list!

Priprave za nove boje v Španiji

General Miaja je prepričan o zmagi legalne vlade

Zajeti nacisti v univerzitet-skem naselju

Po hudih bojih v začetku preteklega tedna je na fronti pred Madridom nastopilo prilično zatišje, ako iz vzamemo obstreljevanje Madrida z dalekosežnimi topovi po nacistih in bombardiranje iz zraka, ki ga vršita obe stranki.

Obupni naporci nacistov, zlasti pri El Pardo, severno od Madrida, da osvobodijo v univerzitetški četrti Madrida zajeto posadko, broječo več tisoč mož, oz. da vzpostavijo zvezo, so ponesrečili. Republikanci javljajo, da so na tem delu fronte našli že mnogo nacistov ustreljenih v hrbet, kar dokazuje, da se gladni vojaki skušajo predati, oficirji pa jih na begu pobijajo.

V ostalem so republikanske čete na vsej fronti, od reke Jarame na jugu Madrida, preko Carabanchel Alto, Caso del Campo, vrha Carabitas, do Alcavere, El Parde in od tu v vijugasti črti proti Escorialu, ne samo vzdržale krajevne protinapade sovražnika, ampak celo popravile svoje položaje.

Na tem delu fronte je na par mestih prišlo tudi do ustavitve sovražnosti, da se pokopljejo mrtveci, ki so se nagromadili izza zadnjih bojev.

Ofenziva vladinih čet pri Teruelu

Teruel je trdnjava, ki leži 170 km severozapadno od Valencije in je v posesti nacistov. — Nahaja se prav na skrajnem južozapadnem, 20 km širokem in 60 km dolgem ozemlju v gorskem pasu, ki se kot jezik odcepi od aragonske fronte in sega v ozemlje, zasedeno po republikan- cih. Nedvomno je bila namera na-

cistov, da s tega ozemlja udarijo proti Valenciji in na ta način odcepijo Katalonijo na severu od ostale Španije na jugu.

Sedaj so na tem delu fronte prešle vladine čete v ofenzivo in so zavzele mesta: Visejedo, Vidor in Arhente. Vendar pa bo napredovanje v tem hribovitem terenu naletelo na težkoče.

Napredovanje v Sierra Moreni

Naglo izvedena ofenziva vladinih čet na ozemlju Sierra Morene je napredovala do Peranoje in Funteovejune, tu se je ustavila. Treba je namreč, da se vojska ponovno zbere, da se dopeljeta živež ter municija, ker brez tega ni mogoče nadaljevati ofenzive.

Na bojišču ob Biskaji

v baskiški pokrajini, je general Mola ustaviti vsako nadaljnje napredovanje, kakor pravi, radi dežja. Njegove čete se nahajajo še vedno 10 km pred mestom Durango in nad 40 km oddaljene od Bilbaja.

Vesti o izstradanju Bilbaja in blokadi biskajske obale so se izkazale kot pobožne želje nacistov.

Iz francoskih virov poročajo, da bi utegnili priti v Biskajskem zalivu do pomorske bitke med vladinim in nacističnim vojnim brodom; v tem boju bi bile sile sledeče razdeljene:

vladino brodom: 1 linijska ladja, 3 križarke, 11 rušilcev, 1 torpedovka, 7 podmornic, 1 bojni čoln;

nacistično brodom: 1 linijska ladja, 4 križarke, 1 rušilec, 1 torpedovka, 4 bojni čolni in več oboroženih trgovskih ladij.

Pred Ovledom

so napadli nacisti, da bi zrahljali obroč okoli mesta, dosegli so pa le trenutni uspeh, napad je bil zavržen s protinapadi.

Angleška delavska stranka kupuje ladjo, da bo pošiljala živila v Bilbao in valencijskim četam v Španijo. Kupili bodo štiritonsko ladjo za 40.000 funtov šterlingov (skoraj deset milijonov dinarjev). Denar bodo zbrali oziroma začasno najeli posojilo.

Mednarodna kontrola nad nevmešavanjem

V noči od 19. na 20. aprila je pričelo mednarodno nadzorstvo nad Španijo na morju in na kopnem, ki naj prepreči dovoz tujih čet in vojnega materiala.

Nadzorujoče velesile sicer ne bodo imele pravice zadrževati transportov, ki prihajajo po morju, vendar bo navzočnost opazovalcev znatna ovira za pošiljanje pomoči v Španijo.

Nadzorstvo je tudi sicer pomankljivo, ker je kontrola »zračne poti«

po kateri pošiljajo Nemci letala v Španijo, nemogoča.

Nadzorstvo pa je tudi povsem neupravičeno. Po mednarodnem pravu bi bile vse države obvezane z vsemi silami podpreti legalno valencijsko vlado, proti kateri se je dvignil general Franco. (Tako so se obnašale države še nedavno tega n. pr. povodom venezelističnega upora v Grčiji.) Zato pomeni nadzorstvo prav za prav posredno podporo Francu.

obtožbe ali obsodbe je bil D. F. izgnan. Od januarja 1934 in do oktobra 1934 je prejemal rento v znesku Din 850 mesečno. Od tega časa dalje pa mu je bila ustavljena. Pritožil se je in je nazadnje dobil pod Absch. zu II b 1119-36 der Reichs- und Preussische Arbeitsminister II b 218-36 A, Berlin z dne 8. 4. 1936 sporočilo, da mu renta zapade vsled protidržavnega delovanja. Na ta način se bo Nemčija lahko kmalu iznebila vseh rentnikov - inozemcev. Stvar naših oblasti bi bila, da tu energično posežejo vmes. Kdor ni obsojen, tudi ne more biti kaznovan, najmanj seveda z odvzetjem rente.

Privilegirana agrarna banka in kmečki dolgov. V Ljubljani se je vršila konferenca denarnih zavodov. Kot zastopnik Privilegirane agrarne banke se je udeležil konference bivši črnogorski ministrski predsednik Radović, ki je govoril o PAB in

Socialist španski poslanik v Pragi

Dne 15. t. m. se je predstavil predsedniku čehoslovaške republike dr. Benešu novi španski poslanik Don Jiménez de Asua. Jiménez je bil izvoljen na socialistični listi kot poslanec, postal podpredsednik parlamenta in je stopil v sedanjih razmerah v diplomatsko službo. Po poklicu je Jiménez profesor mednarodnega prava na madridskem vseučilišču. Nagovor predsednika republike na ogorovor poslanika je bil jako prisrčen.

kmečkih dolgovih. Banka je prevzela 2,5 milijarde dinarjev kmečkih dolgov in ima sedaj okroglo 700 tisoč posameznih dolžnikov. V 12 letih bo morala država zrtvovati za likvidacijo kmečkih dolgov 1,5 milijarde dinarjev. Kmetje bodo morali plačati banki na račun dolga okrog 170 milijonov dinarjev letno, od tega kmetje v Sloveniji sami 30 milijonov.

Avtomobilska industrija dobimo v Jugoslavijo. Vršne se pogajanja med našo vlado in Italijo, da ta osnuje avtomobilsko industrijo pri nas. S tem se poveča gospodarski vpliv v naši državi, kjer ima že sedaj znaten delež. Nameravajo pa ustanoviti še več industrij in svojo banko v Beogradu.

Napad na čehoslovaško republiko, je rekel francoski zunanji minister s. Delbos nemškemu poslaniku, je — casus belli (povod vojne). Francija se naslanja na pogodbo s Čehoslovaško iz l. 1924. Odločni nastop Delbosa je omehčal Hitlerja, da ponudi potom dr. Schachta zahodni pakt ter obljublja nedotakljivost sosednjih držav.

Počlovečenje policijskih metod bo izvedla vlada pod predsedstvom s. Bluma. Policija bo pri demonstracijah streljala samo s celuloznimi krogli, ki človeka ne ranijo, ampak samo udarijo, posebno vročerkve bo pa obrizgala s črnolom. V tretjem rajhu je za nasprotnika edino sredstvo — svinčenka.

30letnica smrti Ignacija Auerja je bila v soboto. Auer je bil med najpomembnejšimi voditelji nemške socialne demokracije. Zlasti je bil dalekoviden politik. V njegovi posmrtnici 1907 citira njegov prijatelj dr. Josip Bloch njegovo pomembno izjavo k protisocialističnemu zakonu. Rekel je: »Če bi utegnil zopet kdaj priti novi zakon proti socialistom, bo naletel na iste sile in iste nasprotnike, kakor prvi.« Današnji odpor nemškega delavstva proti fašizmu je sad te dolgoletne politike nemške socialne demokracije.

Angleški predsednik vlade, Baldwin, le odstopi. Minuli teden je Baldwin poročal svojim volilcem, da namerava po kraljevskih slavnostih odstopiti kot predsednik vlade.

Doma in po svetu

Proslava spomina Zrinjskega in Frankopana. Novejši zgodovinarji zanikajo, da bi bila hrvaška plemenitaša Zrinjski in Frankopan s svojo zaroto proti Habsburžanom zasledovala kakšne splošne narodne cilje Hrvatov, ampak samo svoje ozke plemenitaške interese. Zato sodoben človek res ne razume, zakaj bi bilo treba proslavljati spomin teh dveh plemenitašev. Zlasti bi lahko odpadle vse proslave s sodelovanjem šolske mladine. Mnogo bolj na mestu bi bilo proslaviti spomin hrvaškega kmečkega mučenika Gubca, čigar delovanje, naperjeno proti plemstvu in njegovim zaveznikom, je bilo v resnici narodno in ljudsko, saj je šlo za osvoboditev kmetov iz tlačanstva.

Kdor potuje v inozemstvo v času od 1. maja do 15. oktobra dobi potni list tudi brez potrdila o plačanih davkih.

Kako se zna nemško rudarsko zavarovanje znebiti jugoslovanskih rentnikov. Sedanji režim v Nemčiji štedi z devizami in se zato otresa vseh obveznosti. Ne samo, da je ukinil reparacije, se je zadnje čase spravil tudi na rentnike, tuje državljane, ki so si pridobili pravico do nezgodnih, onemoglostnih in starostnih rent po nemških zakonih. Rudar D. F. iz V. pri Litiji je prejemal rento od nemške Knappschaftsversicherung že od l. 1926. Januarja 1934 ga je nemški režim izgnal radi protidržavnega delovanja. Brez preiskave,

A. M. de Jong:

IZDAJA

Otroška leta Mereyntjeja Geysena

»Ja, dečko!« je rekel Vrč hihitajoč se, kar pa se mu je zopet zdelo neprijetno, tuje in neznanstvo otročje, dasi mu je prišlo kar samo ob sebi na jezik, »tako se maščuje ljubi bog!...«

Potrt ga je pogledal Mereyntje. Res, tako je bilo... Vidiš, sedaj je Vrč sam priznal!... Toda s tem mu ni bilo nič pomagano... najhujše ga šele čaka doma... Poln negotovosti ga je vprašal:

»Kaj misliš, Vrč, ali jih bom veliko dobil na svojo veho?«

»Mogoče te niso še niti pogrešali,« ga je skušal tolažiti Vrč.

Mereyntje pa se ni dal potolažiti.

O, prav gotovo so ga že pogrešili; povečerjali so že davno in ponavadi pri taki priliki ni nikoli manikal... Ne, ne, gotovo ga že iščejo ves čas in vedel je prav natančno, kaj ga čaka: pošteno mu jih bodo naložili in potem bo moral lačen v posteljo... In ako bo na vso nesrečo še stara mati poleg, kar najbrž tudi bo, potem bo sledila še škrobočarova pridiga, nakar bo moral kleče na golih kolenih pred omaro izmoliti še najmanj petindvajset očenašev in angelskih češčenj... Za Me-

reyntjeja je bil to res strašen dan... O, minilo bo mnogo časa, predno se bo obesil na kakšen voz!...

To zaupljivo brbljanje otroka na njegovi rami je čudovito ganilo divjega lovca. Ako bi mu bil kdo pred eno uro rekel, da ga bo tako brezpomembno otročje pripovedovanje tako zelo prevzelo in vplivalo nanj, bi bil zaničljivo zamahnil z roko, sedaj pa je hodil po nasipu, že čisto blizu vasi, noseč dečka na svojih rokah in ga pustil kramljati, ne da bi mu bil z grobo besedo zamašil usta. Narobe, še izredno se mu je dopadlo in obhajale so ga prav mehko misli: kako bi držal ranjeno nožico, da bi dečka ne bolelo, da bi Mereyntje ne bil tepen, kako bi preprečil, da bi se pobožnjaška zmešana glava, kakršna je bila stara mati, ne vtaknila v zadevo... Prav nič ga ni brigalo, da ga bodo ljudje na vasi videli s tem smešnim bremenom na rokah... kot da bi bil on dobri pastir, ki nese izgrbljeno ovco nazaj v stajo. Pri njem v hiši je visela na zidu taka slika še izza časa, ko so živeli njegovi stariši... Kako nežna in čudovita stvarica je bil takle pritlikavec! Pravzaprav še niti ne človek... In vendar je živ, govoril na dolgo in široko o dobrem in slabem, ponavljal kot papiga vse, kar je slišal od drugih o bogu in hudiču... ne da bi bil vedel, kaj pravzaprav je tisto, kar imenujemo pri človeku zlo... klepetajoč, je ležal divjemu lovcu ob prsih, kot da mu je lasten oče... Ko bi mu ta mali mož mogel pogledati v razburkano srce, razbrati

temne misli, ki se mu pode v možganih... O joj, kako bi se ustrašil! Ali je bil morebiti, ko je bil še tak pritlikavec, tudi sam tako gobezdalo, obenem pa tako strašno resen in ves prevzet od globokega, razglabljanja o stvarih okoli njega... Ne, prav gotovo ne!... O, gotovo se je tudi bal boga in hudiča in vseh teh prokletih bedarij, s katerimi vplivajo na človeka, da ostane neumen in priden, toda ta mali hacajoči paglavček je mislil gotovo že mnogo globlje, kot pa je on kdajkoli in domnevno je tudi že vodil računa o vsem svojem dejanju in nehanju. Naravnost nesramno je, strašiti takega ljubkega črvička in mu zastrupljati mladost!...

Kakor da bi življenje samo na sebi, brez tega strašila, ne bilo že dovolj težko! Kakor da bi vrag pozneje človeku ne delal dovolj preglavice!... Vrag, ki tiči v vsakem človeku... ta greni življenje ljudem!... Vrag, ki je obsedel Jankece, je v stanju, da ga pahne v nesrečo in tira do blaznosti... Kdor bi hotel uničiti vraga, bi moral iztrebiti človeški rod! Srdit se je rezko smejal in Mereyntje, ki je dotlej neprestano govoril, je nenkrat prekinil svoja razlaganja in ga začuden vprašal:

»Zakaj pa se smeješ Vrč?«

»Za nič,« je odgovoril divji lovec priseben, »le kar pripoveduj, Mereyntje. Rad te poslušam... Ti prideš gotovo v nebesa, kadar boš umrl, ali ne?«

(Dolge prihodnjik.)

Iz naših krajev

Trbovlje

Vzhodni obrat je postal kaznilnica za rudarje

K težkim prilikam, v katerih živijo rudarji v Trbovljah, se je pridružilo še rigorozno postopanje obratnega vodstva na Vzhodnem obratu. Neko čudno moralo, resnicoljubnost in pravičnost napram TPD se kaže rudarjem ubiti v glavo s kaznimi, ki nočejo prenehati, tako da so menda že dosegli rekord v Trbovljah. Rudarji se vprašujejo, kaj neki hoče s tem doseči obratovodja g. inž. Železnik. Težko je verjeti, da bi imel za to kakšno posebno nalogo od ravnateljstva ali iz Ljubljane. G. inž. Železnik je vendar domačin, zato se mu tem bolj čudimo. Za njegovo zadržanje gotovo niso merodajni kakšni posebni nagibi, kot je napredovanje na višje ali celo ravnateljsko mesto, ker so vsa mesta zasledena.

Rudarji na Vzhodnem obratu pravijo, da če ne bodo več zalega posredovanja in intervencije delavskih zaupnikov, bodo pač primorani izpregovoriti svojo rudarsko besedo.

Mežica

Mačjo peklicanih, a malo izvoljenih

Po tem svetopisemskem reku se je tudi našim dičnim nacistom tako godilo. Mnogo so si obetali, a malo dosegli. Vključ vseh agitacij nacistov in krščanskih socialcev je zmagala zavest meziških rudarjev. Bili so si že pred volitvami svesti, da bodo pri volitvah v Bratovsko skladnico propadli. Zato so ponudili kompromis in ne morda iz kakšnih plemenitejših razlogov. Ker iz tega ni moglo ničesar biti, jim ni kazalo drugega, kot napeti vse sile, da ostanejo še vsaj pri življenju. Pri tej borbi sta se odlikovala še posebno dva njihova generala. Mlajši gospod, ki si domišljuje, da je že uvrščen med uslužbence oz. nameščence, pri tem pa pozablja, da si mora tudi on služiti vsakdanji kruh za svojo obilno družino. Starejši gospod pa, ki je že prejel vse stranke in nikjer ne najde obstanka, pa naj si kupi knjigo o dostojnem vedenju, kajti marsikaterikrat mu utege še koristijo.

Proti marksistom so zadnjič brali razprizne tukajšnje cerkve pastirski list. — Kaj bi ljudi zanimalo? Zeleti bi bilo, da bi se čital še kakšen list o reumatizmu, prepričan sem, da bi takrat bilo poslušalcev kot še nikoli, kajti meziški rudarji so vsi podvrženi reumatizmu.

Naročniki »Delavske Politike«, ki stanujejo izven Mežice, lahko poravnajo svojo naročnino v prodajalni Konsumnega društva za Meziško dolino pri poslovnosti s. Zupancu.

Sv. Lovrenc na Pohorju

Na lovu. Predzadnjo nedeljo je »zele-na bratovščina« pod patronanco svojih tukajšnjih »delavskih« veljakov sklicala zborovanje. Prišlo je nekaj radovednežev. Govornik je obljuboval in hvalil, kot da se nahajamo v sami Indiji Koromandiji. Potem pa sta govorila še g. župnik in g. šolski upravitelj (radi česar ju bo »Slovenec« napadel, ker na delavskih zborovanjih smejo govoriti — po njegovi učeni razlagi — samo delavci.) G. šolski upravitelj je kritiziral, da nastavlja v tukajšnji tovarni za kose inozemce. Temu bi bilo seveda lahko od pomoči, ako bi imeli domačine specialiste. Tudi tovarni bi bilo to ljubilo, ker mora inozemce dražje plačevati, kot pa bi tuzemce. Zaenkrat to ni mogoče, ker bi morali sicer obrat ustaviti in bi okrog 100 delavcev domačinov bilo ob kruhu. Potem bi najbrž to kritiziranje utihnilo, kakor je takrat, ko je tovarna stala preko dve leti in je delavstvo tavallo okoli brez dela in kruha. Z izužitvijo naših delavcev ne gre tako hitro. Zaenkrat se učita dva, več pa je nemogoče, ker se pri tem pokvari mnogo jekla. Hitrejši bi šlo, ako bi postavili kakšnega črnega mojstra, ki vse zna, če ne z rokami, pa z jezikom. Na shodu hujše nesreče ni bilo, kot da so zabavljali čez markiste. Delavci pa vidijo in čutijo, zato odklanjajo i črne i zelene.

Koprivnik pri Kočevju

Zmaga občine pri upravnem sodišču. Občinska uprava v Koprivniku je razpisala službo delovodje. Izmed 11 prisojcev je izbrala tri, ki jih je prijavila banski upravi. Banska uprava je enega izmed treh prisojcev izključila. Drugi prisojlec je pa sam umaknil prošnjo. Z ozirom na to je občinski odbor sklenil, da se mesto delovodje ponovno razpiše. Sresko načelstvo v Kočevju je pa ta sklep ustavilo. Občina se je zoper odločbo sreskega načelstva pritožila, ker krši občinsko samoupravo. Upravno sodišče v Celju je z razsodbo od 9. II. t. l. št. 1021 pritožbi občine ugodilo in odločbo sreskega načelstva razveljavilo. Upravno sodišče je izreklo, da sresko načelstvo ni imelo pravice predpisovati občini, koga naj nastavi za občinskega delovodjo in tudi ni smelo zabraniti občinskemu odboru, da ponovno razpiše službo delovodje. Odločba sreskega načelstva je kršila zakonito zajamčeno samoupravo občine.

Jesenice

Zahvala. Kranjski stavbinci se najiskrenejše zahvaljujemo jeseniškemu sodrugom za vsestransko naklonjenost, ki so jo izkazali ob priliki prireditve prosvetnega večera, dne 11. t. m. v »Delavskem domu«. Zlasti smo dolžni izreči zahvalo javorniškim sodrugom pevcem za brezplačno sodelovanje, kakor tudi »Enakosti« za brezplačni odstop odra. — Podružnica Kranj »Zveze stavbinkih delavcev Jugoslavije«.

Maribor

V sredo, dne 21. aprila s pričetkom ob 7. (19.) uri bo v dvorani Delavske zbornice Sodna ulica 9-II

SESTANEK

na katerem bo poročal občinski svetnik s. Grčar Viktor

o komunalnih nalogah našega mesta in naši občinski politiki

Vstop samo proti vabilu. Kdor bi vabila po pomoti ne prejel, naj ga dvigne pri s. Erženu, Ruška cesta 5.

Zborovanje stavbincev

V nedeljo, dne 18. aprila t. l. se je vršilo v nabito polni dvorani Delavske zbornice zborovanje stavbincev, na katerem so razpravljali o kolektivni pogodbi za leto 1937-38. Okvirno pogodbo je delavstvo z malimi spremembami sprejelo. Odločno pa je delavstvo zavrnilo namero, da se Maribor stavi v drugi mezdni razred, a okraja Maribor desni in levi breg v tretji razred. Delavstvo odločno zahteva, da bodi Maribor v prvem razredu in oba brega v drugem razredu. Mariborski stavbinci bi po sedanjem načrtu izgubili pri urni mezdi kar 50 para na uro, izven Maribora pa celo 75 par na uro od dosedanjih mezd, dasi je dokazano, da so življenjske potrebščine v Mariboru ravno tako drage, kot pa v Ljubljani, nekatere pa še celo dražje. Referiral sta ss. Hameršak in Šerc. Dasi niso referirali »poklicni« in »plačani hujšaki« (kot imenuje »Slovenec« ljudi, ki so pripravljeni delavstvu pomagati), je delavstvo

vsled ogorčenja odklonilo predloge delodajalcev ter pokazalo navdušenje in voljo, da se za svoje zahteve bori. Kajti delavstvo samo ve, kaj je prav in kaj je krivica. (»Slovenec« naj raje skrbi, da razmere ne bodo hujšale delavcev.) Že sedanje mezde stavbincev so bile nizke, zlasti, ako pomislimo, da bi stavbinec pozimi moral živeti od tega, kar si prihrani od mezde v poletju. Posebno je stavbinsko delavstvo tudi ogorčeno nad postopanjem delodajalcev, ki so že pričeli z zniževanjem mezd, kljub temu, da kolektivna pogodba še ni sklenjena! Na zborovanju je delavstvo povdarilo, da naj gospodje podjetniki ne razburjajo delavstva s takim postopanjem in naj posledice pripišejo sami sebi, ako bodo tirali delavce do skrajnosti. Sodrugi stavbinci, pozivamo vas, da se oklenete »Zveze stavbinkih delavcev Jugoslavije«, ker združeni bomo zmagali!

Stavbinec.

Stanovanjski najemniki so zborovali preteklo nedeljo. O tem zborovanju, na katerem je bilo govora o politiki stanovanjske zaščite (ki n. pr. v ČSR še vedno postaja za dvosobna stanovanja) je poročal tudi JRZ tisk, žal da ni pristavil, kaj misli o tem stranki, ki bi to vprašanje lahko uredila v zadovoljstvo najemnikov.

Za misijonarja Kereca na Kitajskem je hodila pred kratkim pobrat po hišah neka bivša služkinja. Zakaj bi moral Kerec biti na Kitajskem, ne vemo. Ako bi bili Slovenci narod, kot so Angleži ali Amerikanci, bi to razumeli. Kajti misijoni imajo za narode s kolonialnim apetitom svoj pomen. Znana je prislovica, ki pravi, da pride misijonar pred trgovcem, za njima pa vojak, ki zasede deželo. Zato vlade velikih držav podpirajo misijone in misijonarje. One naj bi tudi podprle g. Kereca, ki s preobračanjem poganov utira pot nositeljem evropske »civilizacije« na Kitajskem. Naj se zadovolje, da smo jim poslali g. Kereca, na njih pa je, da poskrbe za telesni blagor misijonarja.

40 letnico svojega obstoja bo proslavil »Pevski odsek pekovskih pomočnikov« dne 15. in 16. maja t. l. Dne 15. maja ob 20. uri bo v dvorani Union velik slavnostni pevski in glasbeni koncert, na katerem bodo sodelovala razen pevskega odseka pekov še delavska pevska in glasbena društva: Del. pevsko društvo »Frohsinn«, Del. pevsko društvo »Enakost«, pevsko društvo »Grafika«, Glasbeno društvo železničarskih delavcev in uslužbencev in tamburaški odsek pekov, vsi iz Maribora, nadalje grafičko pjevaško društvo »Sloga«, radniško pjevaško društvo »Jednakost«, tamburaški zbor »Bratstvo«, vsi iz Zagreba in radniško pjevaško društvo »Sloboda« iz Varaždina. Ker bo to eden izmed največjih delavskih koncertov v zadnjih letih, naj se ga vse delavstvo udeleži. V nedeljo, dne 16. maja se bo

vršil na vrtu »Gambinove dvorane« od 10. do 12. ure vrtni koncert, čijega program bo izvajalo »Glasbeno društvo železniških delavcev in uslužbencev«. V slučaju slabega vremena se bo vršil koncert ob isti uri v vseh prostorih »Gambinove dvorane« s sodelovanjem tamburaškega zbora »Bratstvo« iz Zagreba in tamburaškega odseka pekov iz Maribora. Popoldne, z začetkom ob 15. uri pa priredi »Podzveza delavskih pevskih in glasbenih društev« veliko spomladansko veselico na vrtu gostilne Weber na Pobrežju pri Mariboru. — Pripravljalni odbor.

V graškem krematoriju bo vpepeljena dne 17. aprila v Mariboru umrla 78 letna članica »Ognja« Wally Quandest. Prevoz se je izvršil dne 20. t. m. dopoldne iz mrtvašnice na Pobrežju. Blagoslovitev v Grazu je izvršil starokatoliški duhovnik.

Nčno lekarniško službo vršita do 24. aprila lekarni Minarik in Rems.

Prvi kolesarski izlet priredi I. Del. kolesarsko osred. društvo v Mariboru v nedeljo, dne 25. aprila v Ruše k Šmigovcu. Odvoz ob 14. uri izpred društ. lokala pri Verniku. Podružnici v Studencih in na Pobrežju vabi k udeležbi vodstvo.

Redni občni zbor »Ženskega društva« se bo vršil v torek, dne 20. t. m. ob 20. uri v dvorani Ljudske univerze. — Občni zbor »Jugoslovanske ženske zveze«, sekcije za Dravsko banovino pa v nedeljo, dne 25. t. m. ob pol 10. uri v Veliki kazinski dvorani.

Mariborsko gledališče

Mladinska predstava v našem gledališču: »Punčke živé«, spevoigra, besedilo: Hötzel-Lehrman, glazba: Holmar. Spevoigro priredi mariborska II. dekliška narodna šola v nedeljo, dne 25. t. m. ob 15. uri v našem gledališču. Deci bo nudila igra mnogo veselja, številni obisk bo pa zadoščenje malim umetnikom in njih postrtovalnim učiteljem.

Predavanje čehoslovaškega poslanca za delavstvo

Krajevni medstrokovni odbor bo priredil v petek, dne 23. aprila ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice predavanje čehoslovaškega poslanca s. Karla Brožika

o delavski zakonski zaščiti v Čehoslovaški republiki.

Ker ima čehoslovaško delavstvo celo vrsto ministrov v vladi, je v osvobojeni Čehoslovaški republiki doseglo tudi krasne nove socialne zakone. Lansko leto so delavci v Čehoslovaški slavili že 10-letnico starostnega zavarovanja. Gotovo bo torej vsakogar zanimalo predavanje poslanca s. Brožika, ki je predsednik Zveze rudarjev v ČSR in podpredsednik »Mednarodne unije rudarjev« v Londonu, ter potuje kot delegat na kongres Zveze rudarjev Jugoslavije, ki bo v nedeljo, dne 25. t. m. v Celju.

Prosimo vse sodruge in sodružice, da agitirajo za častno udeležbo na predavanju.

Hrastnik

Zadružno predavanje. V nedeljo, dne 25. t. m. priredi Konzumno društvo rudarjev dve zadružni predavanji in sicer ob 2. uri popoldne za delavce iz kemične in steklarne v gostilni Domitrovič in ob 4. uri popoldne pa za rudarje v dvorani »Zadružnega doma«. — Delavci, udeležite se teh predavanj, pripeljite tudi svoje žene s seboj. — Predaval bo zadružnik Cvetko Kristan iz Jesenice o pomenu zadružništva za delovno ljudstvo.

Sprememba v zadružni gostilni. S 1. aprilom je odpovedal dosedanjemu gostilničar službo v zadružni gostilni Konzum. društva rudarjev. Mesto se zasede s 1. julijem. V poštevi pridejo le domačini.

Guštanj

Na dve strani. Kakor javljamo na drugem mestu, pripravljata diletantski družina »Vzajemnosti« neko dramsko vprizoritev. Med igralci jih bo tudi par, ki so člani »Sokola«. Neki brivski pomočnik, ki se rad izdaja za pripadnika delavskega gibanja, je pred več osebami grajal diletante, člane »Sokola«, da sodelujejo pri nasprotnikih in z delavsko mladino. Dvojna vloga, ki jo igra ta gospod, je malo čudna. Ako ne bo prenehal s svojo agitacijo, se bomo z njim še pomenili.

Študenti pri Mariboru

S. Jurij Pinter na zadnji poti. Ob izredno veliki udeležbi se je vršil preteklo soboto, dne 17. t. m. popoldne pogreb pokojnega s. Jurija Pinterja. Lilo je kot iz škafe, kar pa ni moglo ovirati sodrugov, prijateljev in znancev pokojnika, da ga spremijo na zadnji poti. Pred hišo žalosti so zapeli pevci »Enakosti« in »Frohsinna«, godba »Glasb. društva železniških delavcev« pa je zaigrala žalostinko. Nato so dvignili pevci »Enakosti« krsto in razvil se je dolg mrtvaški sprevod na pokopališče. Ob odprtem grobu se je poslovil od pokojnika s. Eržen in s. Schwarz ter župan Kaloh. Deca »Detoljuba« je natosila rož v gomilo, ki je bila tudi sicer obložena s številnimi vencji. Pevci so zapeli v slovo in godba je zaigrala poslednjo žalostinko, potem pa se je zgrnila zemlja nad krsto, v kateri počiva izmučeno telo pokojnika.

Litija

Naročnino za »Delavsko Politiko« poravnate lahko pri s. Vuku in s. Žužeku. Vse tiste, ki ste z naročnino v zaostanku, še enkrat prosimo, da do konca tega meseca poravnajo zaostanek, ker jim bo sicer uprava primorana list ustaviti, ravnotako pa iztirjati zaostanek. — Poverjenik.

Kranj

Politično prepričanje, eksistenca in nove vrste »Borz dela«.

Dejstvo, da današnji gospodarski sistem ne nudi vsemu ljudstvu eksistence, nam priča, kako nesocialno in nekulturno je 20. stoletje. Ne kritiziramo kapitalističnega sistema samo radi tega, ker umetno goji brezposelnost z namenom, da na trgu pada cena delovne sile, temveč pred vsem radi načina, komu izmed brezposelnih nudi možnost zaposlitve. Kapitalizem ima izvrsten aparat, ki mu preskrbuje delovno silo. Delavec je pri posredovanju dela odvisen še celo od njegovih eksponentov. Predno brezposelni dobi zaposlitev potom tretje osebe, je na voljo teh oboževalcev odnosno plačancev kapitalizma, da ga dobro pretehtajo ali je zadosti hlapčevski in kar je glavno, da ni marksist. Danes je v Kranju ta način zaposlitve prišel tako v modo, da brez priporočila s strani »uglednih veljakov« ne dobiš niti krampa in lopate. Tudi tukaj moraš že imeti listek s štampiljko in podpisom, za kar pa seveda nekateri zamenjujejo, drugi pa zopet ne prenesejo takega klečeplaststva za komaj besede vredno »eksistenca«. Ta svojevrsna »borza dela« pa ne posluje samo v Kranju, temveč ima prav dobro uspevajčo »filijalke« tudi v okolici. »Filijalke« v Šenčurju in Hrastju vodita v evidenci vsaka nad 300 prosilcev. Tako vedo povedati njihovi pristaši sami. Koliko je pa onih prosilcev, ki jim te »borze dela« posredovanje odklonijo, ker so marksističnega prepričanja! Na ta način večkrat ne morejo priti do zaposlitve delavci, ki so zaslužka najbolj potrebni, na drugi strani pa niso redki slučaj, da dobe delo taki, ki bi lahko živeli doma. V »Jugobruni« je zadnji čas na novo zaposlenih veliko mladine, zlasti deklet, ki pa bi po svoji telesni sposobnosti spadale bolj v šolo, kakor pa v tovarno. Kako naj se potem normalno razvijejo in kakšno bo njihovo zdravje? Toda kapitalizmu gre samo za profit in nič drugega! Zato pa očetje in bratje teh otrok morda zamenjajo delo in to samo zato, ker so zavestno pokazali, da so delavci. Kaj bi rekli privilegiranci, ako bi nekdo njim kratil najosnovnejše pravice do življenja? In ti krščanski pedagogi kaj radi pozabijo, da je treba lačne nasititi, žejne napojiti, nače obleci itd., kar je tudi v skladu z geslom: ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe! Polni so skrbi za dušo razredno zavednega delavca — marksista, nimajo pa toliko socialnega čuta, da bi mu dali kruha in s tem likvidirali od njih toliko zasovraženi razredni boj. Kdo bi mogel te ljudi še ločiti od onih, ki so zahtevali smrt Kristusa, vpijok: Krizaj ga, krizaj ga! Zavedajo pa naj se, da je borba za kruh tako silna, da je najbrutalnejša akcija tiranov ne more zavreči! Iz tega se vidi, kako kratkovidni so bili občinski možje, ki so svojčas odrekli plačevanje za lokal prave izpostave Borze dela, z utemeljitvijo, da sta v Kranju samo dva brezposelna. V interesu delavstva bi bilo, da se ustanovi zopet poklicna Borza dela v Kranju, ki edina je tudi po zakonu upravičena posredovati delo.

Pri zaposlitvi delavstva se ne sme gledati na politično barvo ali versko prepričanje, temveč na gnetni položaj delavcev in njegovih družin. Gospodje, ukinite osebne in ilegalne borze dela!

VZAJEMNOST

Ptuj

Prvi redni občni zbor »Vzajemnosti« bo v soboto, dne 24. aprila ob pol 8. uri zvečer v društvenih prostorih, Panonska ul. 5. Člane in članice vabimo, da se obnegega zbora udeleže in da prej poravnajo zaostalo članarino, ker sicer nimajo glasovalne pravice.

Obzor.

Ruše

Cankarjevo proslavo je priredila »Vzajemnost« v nedeljo, dne 11. aprila pri Črnku. Rušani, ki so docela napolnili dvorano, so lahko s ponosom ugotovili, da ima delavsko kulturno gibanje zaznamovati lep napredek in nekateri kar niso verovali, da morejo tak program absolvirati tovarniški delavci. Iz Cankarjevih »Hlapcev«. Nazadnje je pevski zbor pod vodstvom s. F. Jankota zapel par vzpodbudnih delavskih pesmi. Le tako naprej!

Guštanj

Diletant »Vzajemnosti« bodo vprizorili dne 2. maja v »Sokolskem domu« burko v 4. dejanjih. Vstopnina običajna. Delavstvo in njemu naklonjena javnost vljudno vabljeni.

Otroški vozički

v najmodernejši izdelavi

„Wanderer“ pokromana kolesa

motorna kolesa — šivalni stroji

po zelo nizkih cenah in ugodnih plačilnih pogojih

Franc Lepoša, d. z o. z.

Maribor, Aleksandrova c. 39

Celje

Čehoslovaški poslanec obišče naše delavstvo

V nedeljo, dne 25. t. m. pride v Celje iz Prage čehoslovaški poslanec s. Karel Brožik na kongres »Zveze rudarjev Jugoslavije«.

Uspehi čehoslovaškega delavstva po

Predavanje bo sicer v češčini, a ga bo vendar-le lahko vsak delavec dobro razumel, ker bo poslanec s. Brožik, ki je odličen govornik, predaval o predmetu, ki je sicer vsakemu delavcu dobro znan. V glavnih obrisih pa bo predavanje razložil v slovenščini še s. dr. Reisman. H koncu bo spregovoril o najnovejši naši socialni zakonodaji še s. Viktor Eržen.

Naše delavstvo ima redko priliko pozdraviti v svoji sredini tako znamenitega socialnega delavca, kot je s. Brožik, ki vodi

Ob tej priliki bo s. Brožik na prošnjo tukajšnjega Krajevnega medstrokovnega odbora ob 10. uri predaval v dvorani »Narod. doma«

vojni na polju socialne zakonodaje.

v ČSR organizacijo rudarjev z nad 20.000 člani in je tudi podpredsednik Mednarodne zveze rudarjev v Londonu.

Vsakdo naj torej skrbi, da bo naša udeležba na nedeljskem predavanju res impozantna, v čast zavednosti našega delavstva in v pravi pozdrav prijatelju-sodružu, predstavniku razredno zavednega čehoslovaškega delavstva.

Poslanec s. Brožik se bo pripeljal v Celje v družbi naših predavateljev že v soboto zvečer ob 19.38 uri.

S. Filač Anton — preminul. Dne 18. t. m. se je podal s. Filač Anton na kratek izprehod v mestni park. Okrog 9. ure mu je postalo slabo in je odšel proti domu; med potjo pa je vsled slabosti padel v Savinjo in utonil. Preminuli je bil že pred vojno aktivni član socialno demokratične stranke in je ostal prepričan socialist do konca svojega življenja. Posebno je ljubil gore, kamor je hodil na izlete, dokler mu je zdravje dopuščalo. Bil je splošno znan in priljubljen. Mnogo je deloval za delavsko gibanje in se svoječasnno tudi zelo aktivno udeleževal v delavskih kulturnih društvih. Star komaj 58 let, je vsled bolezni onemogel, usodna nesreča pa mu je pretrgala nit življenja. — Pokojnemu s. Tonetu bomo ohranili trajen spomin. Svojem pa izrekamo naše iskreno sožalje!

Westnovi zaupniki so predmet splošnega zanimanja našega delavstva, v kolikor bo zakon v tem slučaju v praksi branil zaupnike in pritisnil na tvrdko Westen. Zadnja razprava je trajala v tožbah zaupnikov proti tvrdki Westen od 8. ure jutraj do 2. ure popoldne in je bila sodna dvorana nabito polna brezposelnega delavstva. Pričakovane senzacije pa ni bilo. Sodišče namreč ni pristopilo od Westna predlaganih prič g. Törnerja, policijskega šefa in njegovega namestnika g. Korena. Kot strela z jasnega neba pa je planila v Westnovo tovarno novica, da so vložili te dni odpuščeni zaupniki tožbe na plačilo mezde tudi od januarja 1937 naprej, ker je baje Stol sedmorice v Zagrebu kot najvišje sodišče v neki podobni zadevi

odločil, da ostanejo zaupniki v veljavi pri podjetju še tudi naprej, če so bili neopravičeno odpuščeni in če delavstvo za naslednje leto ni izvolilo novih zaupnikov. Z ozirom na to odločbo bi torej morala tvrdka Westen plačevati odpuščeniim zaupnikom in njihovim namestnikom mezdo še tudi v letu 1937 naprej. Dne 4. majnika pa se bodo razprave proti Westnu pri okrajnem sodišču od 8. ure naprej zopet nadaljevale.

Fala.

Podružnica »Vzajemnosti« iz Ruš priredi v nedeljo, dne 25. aprila s pričetkom ob 4. uri popoldne v gostilni Grahora na Fali koncert pevskega zbora. Diletanti pa bodo vpriporili 4. dejanje iz Cankarjevih »Hlapcev«. Delavci in delavke, udeležite se te prireditve vsi!

Kranj

Tamburaški odsek je ustanovila »Vzajemnost«. Vaje se vrše ob ponedeljkih in sredo ob 20. uri v društvenem lokalu. — Delavci, kdor ima veselje do tamburanja se še lahko priklasi; po možnosti z lastnim instrumentom. Sprejemajo se samo moški.

Literatura

»Uredba o določanju minimalnih mezd, sklepanju kolektivnih pogojev, poravnanju in razsodnosti« je izšla v ponatisu v knjižni založbi tiskarne »Merkur«, Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23 in se dobi v vseh knjižarnah. Cena knjižice je Din 2.

Delavski pravni svetovalec

J. R. (Maribor). Iz Vašega obširnega dopisa razvidimo, da je cela stvar že pred sodiščem, ter da imate spričo višine zneska gotovo svojega zastopnika, zato Vam svetujemo, da se držite njegovih nasvetov in navodil.

Podpora od bratovske skladnice iz Nemčije (Celje-Ložnica)

Vprašanje: Moja mati je po pok. očetu prejela od bratovske skladnice v Nemčiji mesečno rento 26 mark do konca svetovne vojne. Pozneje pa je nakazovanje rente prenehalo. Mati je umrla leta 1929 ter sva jo do njene smrti podpirala s sestro. Ali imava pravico zahtevati od bratovske skladnice v Nemčiji kot dedščino materino rento, ki bi jo morala prejeti od leta 1918 do 1929?

Odgovor: Vsi zahtevki Vaše matere zoper bratovsko skladnico v Nemčiji so zastarani, ker glasom š. 111 zakona o nemških bratovskih skladnicah zahtevki proti bratovskim skladnicam zastarajo v dveh letih po zaključku leta, v katerem bi se prejemki morali izplačati. Zato tudi Vi ne morete ničesar več zahtevati.

Priznanje zastaranega dolga (Guštani) I

Prižanje moža in žene (Guštani) II

I. Vprašanje: Pred leti sem sodno priznal nek dolg, katerega polovico še do danes nisem plačal. Ves ta čas me upnica ni terjala. Ali še more zahtevati plačilo?

Odgovor: Da. Dolg, ki ga priznate pred sodiščem zastara šele po 30 letih in ga more upnik tekom tega časa od Vas iztirjati.

II. Odgovor: Pri pričanju mož in žena nista dolžna dajati odgovorov, ki bi bili v sramoto zakonskemu drugu ali bi nastala iz njih nevarnost kazenskega pregona proti zakonskemu drugu. Pred kazenskim sodi-

ščem pa je zakonski drug obdolženca popolnoma oproščen dolžnosti — pričanja.

Usoda terjatev iz zaslužka v konkurzu podjetnika

Vprašanje: Ali se delavčev zaslužek, če napove podjetnik konkurz, prvenstveno izplača iz konkurzne mase?

Odgovor: Po konkurznem zakonu spadajo terjatve iz zaslužka med terjatve I. reda, to se pravi, iz konkurzne mase se najprej poplačajo poleg morebitnih pogrebnih in zdravniških stroškov, tudi mezde uslužbencev in delavcev, s katerimi je podjetnik v zaostanku za zadnje leto pred konkurzom. Vendar pa se še pred temi terjatvami poravnajo dolgovi konkurzne mase (davki, nagrada konkurznemu upravitelju, stroški konkurznega postopanja) in vključene terjatve.

Podpora pri bratovski skladnici (Mežica)

Vprašanje: Pri bratovski skladnici sem prosil za podporo in sem jo tudi dobil v znesku Din 200, vendar je krajevni odbor poslal svoj sklep v odobritev glavni bratovski skladnici v Ljubljani, odkoder pa še do danes nimam rešitve. Začetkom februarja t. l. sem poslal tudi pritožbo na sodišče rudarskega zavarovanja, ker mi ni bila priznana neugodna renta in tudi v tej zadevi še do danes nimam nobene rešitve. Kaj naj ukrenem?

Odgovor: Ker mora sodišče rudarskega zavarovanja, kakor tudi glavna bratovska skladnica poleg Vaše zadeve reševati še celo vrsto drugih zadev, morate potrpeti še nekoliko časa, da pride tudi Vaša zadeva na vrsto. Lahko pa z dopisnico zahtevate nujno rešitev svojih vlog, pri čemer morate obrazložiti nujnost s težkimi razmerami, v katerih živite.

Zahvala

Vsem, ki so našega dragega pokojnika

Pinterja Jurija

ključavničarja drž. žel. v pok.

spemili na zadnji poti se tem potom najlepše zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo delavskima pevskima društvoma »Enakosti« in »Frohsinu«, godbi »Glasbenega društva železniških delavcev in uslužb.«, »Vzajemnosti«, »Detoljubu« in I. del. kol. društvu ter govornikom s. Erženu, županu Kalohu in s. Schwarzu. Hvala tudi vsem darovalcem krasnih vencev in šopkov.

Studenci, dne 19. aprila 1937.

Žalujejoči ostali

Poljski „vladni“ delavci proti fašizmu in vsedržavni stranki

Na Poljskem imajo prave »španske« razmere. Zlahta ali veleposestno plemstvo in industrijski kapital sta ustvarila v teku dobe na eni strani bogastvo, na drugi strani strašno siromaštvo. Posebno mali kmeti in poljski delavci so socialno in kulturno v jako slabih razmerah. Ima pa delavstvo na Poljskem močne svobodne organizacije in močno kmetiško zvezo, ki imata politično znaten vpliv.

Zlahta se boji naraščajočega demokratskega vpliva delovnih slojev in je zato pooblastila častnika Koca, da osnuje »državno« stranko, ki naj izvede in podpre fašistično ali avtoritativno vladavino.

Vladni krogi imajo na Poljskem sebi prijazne strokovne delavske organizacije, ki jih je sedaj Koc povabil, da podpro njegovo akcijo za

ustanovitev »fašistične državne stranke«.

Ta organizacija pa je imela te dni svoj kongres v Varšavi, na katerem je razpravljala tudi o vabilu Koca, da prestopi v njegovo državno stranko.

Sklep kongresa vladi prijaznih strokovnih organizacij je pa temeljito razočaral vladine in fašistične kroge, ker je na kongresu za Kocovo vabilo glasovalo le pet delegatov, proti pa 287.

Sklep dokazuje, da na Poljskem tudi »vladi prijazne« delavske organizacije zavračajo fašistično vladavino ter stoje odločno v taboru demokracije. To stališče je kongres poudaril tudi v drugih svojih resolucijah, ki zahtevajo strnitev delavnih množic v varstvo svojega vpliva v notranjepolitičnih zadevah.

V ogledalu

Radi 1. maja v Franciji se razburja »Slovenec«, ki z mastnim tiskom prinaša proteste listov francoske reakcije proti praznovanju delavskega praznika. Praznovanje je sklenila delavska strokovna zveza in si dala potrditi svoj sklep tudi od vlade. Francoska reakcija pravi, da izgleda, da delavska strokovna zveza izdaja zakone in da se vlada uklanja diktaturi ministrstva ljudskih množic. Tega mnenja je tudi »Slovenec«. Najboljše bi bilo, takozvana francoska reakcija in »Slovenec«, ako bi francoski radikali razbili ljudsko fronto, predno potegne »rdeči plaz«. Da prestraši radikale, prinaša tudi »Slovenec« (poleg »Völkischer Beobachterja«) debele naslove: »Thorez naslednik Bluma. Rdeča fronta — naslednica ljudske fronte.« »Slovenec« ve celo, da so francoski radikali že vsi prestrašeni in da so na kongresu svoje mladine tudi stavili ultimatum vladi. In vse to radi 1. maja! Ko je Hitler proglasil 1. maj za državni praznik in za njim Dollfuss, seveda v protidelavskem smislu, je bila stvar za »Slovenca« in vso reakcijo v redu, toda v Franciji je — pomislite, o groza, — to storilo delavstvo! To je pa že od sile!

Preganjanje cerkev v Mehiki. Katoliško časopisje poroča neprestano o preganjanju cerkve v Mehiki in da so vse cerkve zaprte. Te dni pa je »Slovenec« priobčil sliko katedrale v mestu Mehika — kjer so se vdrla tla med cerkveno slovesnostjo, toliko ljudstva se je drenjalo v njej ob priliki ustoličenja mehiškega nadškofa. Kriva bo kakopak brezbožna mehiška vlada, če bi bila zaprla cerkev, pa bi se tla ne vdrla!

»Slovenec« je resen list. Le poglejte: V članku politično vreme na Hrvatskem piše, da komunisti izdajajo v Zagrebu »Seljačko misao«, ki huiška proti klerikalcem. Njej pa sekundirajo listi JNS, njim na čelu »Slobodna riječ«, ki jo imajo v rokah takozvani ursovi (t. j. predstavniki razrednih strokovnih organizacij). Da, tak resen list je »Slovenec«. Odkar vedri in oblaci v beograjskem centralizmu, je že popolnoma izgubil orijentacijo v pokrajinskih razmerah. Kaj bi rekel »Slovenec«, ako bi kdo napisal, da je »Slovenec« glasilo muslimanske stranke, dasi bi to spričo združenja radikalov, SLS in muslimanov v JRZ napisal s precejšnjo upravičenostjo, oslarija je pa, ako »Slovenec« napiše, da je »Slobodna riječ« na čelu JNS pokreta!

Ne pozna uredbe o minimalnih mezdah. »Slovenec« pravi: »Nova uredba (o minimalnih mezdah) daje delavstvu mnogo, ne jemlje mu pa ničesar.«

In vendar zahtevajo, naj bi ljudje verjeli domnevam! »Slovenec« piše, da so učenjaki izračunali, da postane zemlja vsak dan za 400 g težja. Pravi pa: »To učno modrovanje nima nobenega pomena, ker kaj takega nihče ne more kontrolirati. Vse je le gola domneva. In vendar nekateri zahtevajo, naj bi ljudje verjeli domnevam.« »Slovenec« je proti temu, zato pa pravi: »Škoda, da takrat, ko je Bog zemljo ustvaril, ni prišlo nikomur na misel, da bi jo bil takrat stehtal.« Res škoda, še boljše bi bilo, ako bi takrat prišlo komu na misel, da bi bil vse stvarjenje filmal.

Kdo so „financarji“?

»Financarjev«, kakor imenujejo finančne stražnike pri nas, ljudje ne vidijo radi. Na nje se izlivata gnev in jeza, čeprav vrše samo to, kar je sklenjeno in predpisano z zakoni, na čijih sprejem v parlamentu in senatu nimajo finančni stražniki seveda niti najmanjšega vpliva. Beograjska »Politika« je priobčila zanimiv članek o finančnih stražnikih, iz katerega človek izve, kdo so pravzaprav ti neprijazni »financarji« in kaj delajo.

Vseh finančnih stražnikov je 5000 (poprej enkrat jih je bilo 8000). Pod njihovim nadzorstvom se nahaja 480 tovarn in skladišč trošarinskih ter monopolskih predmetov, 104.500 prodajalnih trošarinskih predmetov, 5780 prodajalnih kolekov, kinov in gledališč, 70.000 sadilcev tobaka, 80.000 trafik in 200.000 tihotapcev. V preteklem letu so prijavi 218.175 prekršajev zakona. (Trdijo pa, da je to komaj ena petina vseh prekršajev.) Zaplenili so: 78.856 kg trošarinskih predmetov, 909.141 litrov trošarini podvrženih tekočin, ugotovili 268.236 kilovatov nezatrošarinjene elektrike, 86.284 hektolitrov piva in 1898 kub. metrov plina. Od monopolskih predmetov so zaplenili: preko 6 milijonov tobačnih sadik, 155.000 kg tobaka, 458.000 knjižic cigaretnega papirja, 211.000 kresilnih kamenčkov, 12.000 vžigalnikov, 18.000 kg soli in 10.000 kg petroleja. Na vsakih 60 kv. kilometrov pride po en finančni stražnik. Njihova plača znaša Din 1000 do Din 1200, prenočnina po Din 1.50 do Din 3.—, dnevno prehodi finančni stražnik po 25 do 50 km in je v službi najmanj 10, če ne 15 ur. Njihova želja je, da bi se jim kdaj tako godilo, kot njihovim tovarišem v drugih državah. To pa ne pride samo od sebe!

Tiskovni sklad

Kamnik. Na predavanju v Kamniku je zbral s. Bergant Din 108 za tiskovni sklad »Delavske Politike«.

Prevalje: S. Brunkar je zbral na nabilni poli št. 77 Din 88.

Neimenovani iz Trbovelj Din 5. Iskrena hvala. Posnemajte!

Iskrena hvala. Posnemajte!

Stavbene parcele

tudi na obroke, prodaja

Weiss Karel, Zg. Radvanje

Hostejeva 37

MALI OGLASI

Naši čitatelji kupujejo najcenejše pri naših inserentih!

Franc Kormann'ov nasl. Karl Ragg

Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

Priporoča se

ŠPECERIJSKA TRGOVINA

Delavski dom I.L.Z.O.Z.

Maribor, Frankopanova ulica 1.

FRANC REICHER, MARIBOR

Tržaška c. 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra in solidna izdelava. Bogata izbira modnega blaga.

Kupujem odpadke železa, kovine, litine in vsakovrstne železne stroje. Plačujem po najvišjih dnevnih cenah.

JUSTIN GUSTINČIČ - MARIBOR
Tattenbachova ul.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzorcij izdaja in urejuje Viktor Eržen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Josip Ošlak v Mariboru.